

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת נדרים

דפים יד - כ, פרשת שלח תשע"ה

דרך ישרה תמצית הדף

פרק שני - ואלו מותרין

צדף יד- טו

*הלשונות שמוותרין. *נאסר היום אם ישן למחר.

א. ואלו מותרין בלשונות שנאסר 1. חולין שאוכל לך כבשר חזיר, ע"ז, עורות לבובין, נבילות טריפות שקצים ורמשים, כחלת אהרן ותרומתו מותר, ומשמע שאם אמר לחולין אסור וקשיא דהיינו רישא ותירץ דנקטה ממילא, ובעי למימר דגרסינן כחולין וקמ"ל דא"צ שאילה ונדחה דדווקא בסיפא בעי להשאל. 2. האומר לאשתו הרי את עלי כבשר אימא או כערלה, למשנתינו צריך פתח כדי שלא יקל ראשו ולברייתא לא אמר כלום, ומתצינן שצריך שאילה מדרבנן או בעם הארץ וכדין הנודר בתורה. 3. הנודר בתורה לא אמר כלום ואם אמר במה שכתוב בה דבריו קיימין, ואמרינן שוב בה ובמה שכתובה דבריו קיימין דאיירי בנקיט בידיה, או מנחא אארעא וזו ואצ"ל זו או שאם אוחז בידו אם אמר בה נעשה כאומר במה שכתוב בה.

ב. קונם עיני בשניה היום אם אישן למחר, לרב יהודה אל ישן היום ולר"נ יכול לישון ולא חיישינן שישן מחר ולא יזהר בתנאו. והשמועות 1. במשנתנו קונם שאני ישן הרי זה בלא יחל דברו, המקרה לר"נ אם התנה וישן, ולר"י קתני אם ישן או דחל מדרבנן אף דהוי בדבר שאין בו ממש. 2. האוסר על אשתו להנות עד הפסח אם תלך לבית אביה עד החג אם הלכה לפני הפסח אסורה ומשמע שאם לא הלכה ונהנתה לא חיישינן שמא תעבור על התנאי, ותירץ שאם הלכה אסורה ולוקה ואם לא הלכה איכא איסורא בעלמא, ואם הלכה אחר הפסח ה"ז בבל יחל זהו בדיעבד אם נהנתה. 3. שאת נהנית לי עד החג אם תלכי לבית אביך עד הפסח אם הלכה לפני הפסח נאסרת ומשמע שאם טרם הלכה מותרת, ודחי דאסורה אלא שאינה לוקה. 4. כבר זו עלי היום אם אלך למקום פלוני למחר ואכלה ה"ז בלא ילך ותירץ דאכל דיעבד, ולא קאמר שאסור להלך אלא תני הלך דומיא דרישא דאכל.

צדף טז- יז

*השוואת נדרים לשבועות. *הריני נזיר פעמים.

א. ההשוואה בין דיני נדרים לשבועות 1. שבועה שאיני ישן אסור מדאורייתא אבל בנדר איסורו רק מדרבנן. 2. קרבן הא קרבן לא קרבן לא אוכל מותר ובשבועה אסור, ומקשינן דבמשנתנו אמרינן

שאוכל לך משמע דלא אכילנא ובשבעות משמע איפכא, ומתריצין דמשמע שתי לשונות והחילוק מה אמר קודם דהכא קאמר שבועה שאי אוכל ולא אמרינן דלישנא איתקיל ליה. 3. קונם סוכה שאני עושה בנדרים אסור שנאמר איש כי ידור נדר לא יחל דברו אבל בשבעות מותר משום שאין נשבעין לעבור על המצוות ופטור מקרבן שנאמר להרע או להיטיב ופטור מלאו שנאמר לא יחל דברו, והטעם שבנדר חל לאביי דאמר הנאת סוכה עלי ולרבא דאמר ישיבת סוכה עלי דקסבר מצוות לאו להנות ניתנו. 4. יש נדר בתוך נדר כגון האומר פעמיים שיהיה נזיר, אבל אין שבועה בתוך שבועה וחייב רק אחת.

ב. האומר פעמיים הריני נזיר היום לשמואל חל ולרב הונא לא חל אא"כ הוסיף, והשמועות 1. מקשינן דמשנתנו חילקה בין נדר לשבועה ולא בין נדר שהוסיף לנדר שלא הוסיף. 2. האופן שנדר חל ושבועה לא חלה אינו בתאנים וענבים אלא בתאנים ותאנים ש"מ כשמואל שאינו מוסיף, ולרב הונא הסובר שהוסיף איירי שנשבע על תאנים ושוב על תאנים וענבים ופליג על רבה שסובר בכה"ג דחיילא שבועה. 3. נזר שתי נזירות ומנה את הראשונה והפריש קרבן ונשאל עלתה לו שניה בראשונה, ולר"ה עלתה לו חוץ מיומא יתירא או דאיירי שקיבל את שתי הנזירות בבת אחת. 4. מקרא נזיר להזיר ילפינן שנזירות חלה על נזירות אף שהיא קלה משבועה שנאמר בה לא ינקה, ולר"ה איירי שקיבל את שתיהן בבת אחת.

צדקה י"ט ב

*סתמא וקולא בספיקא. *נשים ודרך ארץ. הדרן!

א. לר"מ נדרים בסתמא להחמיר ופירושו להקל כגון בשר מליח ויין נסך דמשמע שלמים או ע"ז, וכן חרם שמים או כהנים, מעשר בהמה ותרומת הלשכה או של גורן, ומייתי דבדין סתמא איכא מחלוקת תנאים משום דאמרינן ספק נזירות להקל. והמ"ד שמקילים בספיקא 1. המקדיש חייתו או בהמתו הקדיש גם את הכוי ולרבי אליעזר לא הקדיש ומזה שסובר דאינו מכניס את ממונו לספיקא ה"נ גופו, והא דבסיפא גבי ספק בכורות אסרינן בגיזה ועבודה זהו משום דהוי קדושה הבאה מאליה, אך קשיא דקאמר ספק משקין ליטמא טמא ודעת ר"א דמשקי בית מטבחיא דכן ואליבא דרב טהורים ממש. 2. האומר הריני נזיר אם יש בכרי הזה מאה כור ומצאו שנגנב או אבד ר"ש אוסר ורבי יהודה מתיר ש"מ דלא מכניס עצמו לספק, ומקשינן דבמשנתנו ר"י לחומרא גבי תרומה בגליל, אלא טעמא דהכא משום דבנזיר רגיל ונזיר עולם ספיקו חמור מודאו שאינו מגלח, וקשיא מנזיר שמשון. 3. לרבי טרפון נזירות חלה רק אם נזר בבירור ולא בספק, כיון שלא ניתנה נזירות אלא להפלאה. 4. במשנתנו א"ר יהודה סתם תרומה ביהודה אסורה אבל בגליל מותרת כיון שאינם מכירים את תרומת הלשכה ומשמע שאם היו מכירים אסורים דספיקא לחומרא, וסיפא דסתם חרמים בגליל אסורים כיון שאינם מכירים את חרמי הכהנים ומשמע שאם היו מכירים היו מותרים מספק אתי כר"א ברבי צדוק.

ב. נשים ודרך ארץ 1. הנודר בחרם ואמר שנדר בחרמו של ים וכן קרבנות של מלכים ועצמו ואשתו הראשונה עונשין ומחמירין עליו וב"ד שנזקק לו בשמתא, ולחכמים פותחין ממקום אחר ומלמדין שלא יקלו ראש בנדרים. כיון שהרגיל: בנדרים סופו למעול בשבעות, ע"ה יאכילו טבל, כהן ע"ה יאכילו תרומה טמאה, והמרבה שיחה עם האשה והצופה בנשים סופו לבא לידי ניאוף. 2. המסתכל בעקיבה של אשה וזהו מקום הטינופת הויין לו בנים שאינם מהוגנים, וזהו אפילו באשתו נדה. 3.

ביישנות זה סימן יפה, ולא מהרה חוטא, וסימן שאבותיו היו על הר סיני. 4. יוחנן בן דהבאי אמר בשם רבנן שדומים בלבושם למלאכי השרת מה טעם המומין: חיגרים שהופכין את שלחנם, אלמין שמנשקים, חרשים שמספרים בשעת תשמיש במילי אחרינא, וסומין על שמסתכלים, ואינה הלכה אלא כל מה שאדם רוצה לעשות באשתו עושה. 5. בני אימא שלום היו יפיפין ביותר כיון שסיפר עמה רק בחצות הלילה במילי דתשמיש וגילה טפח וכיסה טפח ודומה כמי שכפאו שד, וטעמיה כדי שלא יתן עיניו באשה אחרת ונמצאו בניו באים לידי ממזרות ואפילו שתיהן נשיו שנאמר ולא תתורו. 6. וברותי מכס הפושעים והמורדים בי אלו בני תשע מדות שסימנם אסנ"ת משגע"ח: אימה, אנוסה, שנואה, נידוי, תמורה, מריבה, שכרות, גרושת הלב, ערבוביא, וחצופה שתובעת בפה אבל אם מרצי ארצויי הויין לה בנים חכמים ונבונים.

הלכו ערך פרק שני!

גדף יד רז

- א. הקמ"ל במשנה 1. איסור אכילה. 2. הנאה. 3. תקרובת דא"א לבטלה. 4. טומאה בכזית. 5. בכעדשה. 6. דבר האסור.
- ב. הנודר בתורה דאיירי הכא 1. לר"ן בנשבע ולא בנודר. 2. לראב"ד בנודר ממש, דהאזכרות כדבר הנודר. 3. הרמב"ם פסק בנשבע ובנודר.

גדף טו רז

- א. הדיר אשתו מי לוקה 1. לרמב"ם הבעל עובר שהוא הנודר. 2. לר"ן היא עוברת שחללה הדיבור, והוא לא עבר איסור.
- ב. אוסר תשמיש מותר כיון דמשועבד ואם אסר הנאה נאסר, וקשיא 1. הנאה אין בה ממש ומדרבנן וכיצד עוקר פו"ר, ותירץ דהוי כשב ואל תעשה. 2. מצות לאו להנות ניתנו, ותירץ דאם נהנה הגוף מ"מ נחשב הנאה.

גדף טז רז

- א. הסוגיות בדין שאוכל 1. הכא משמע דצריך הוכחה דבא לומר שאכילנא. 2. בשבועות משמע דסתמא משמע שאכילנא.
- ב. הלכתא 1. לרמב"ם כאביי. 2. לרמב"ן כרב אשי, ושאוכל תמיד משמע שאכילנא.
- ג. קשיא הרי ישיבת סוכה אין בו ממש, ותירץ באומר 1. קונם סוכה לישיבתה. 2. היות ומוזכר שם החפץ חשיב ממש.

גדף יז יח רז

- א. שבועה בתרא דתאנים וענבים 1. שלא יאכל תאנים או ענבים. 2. דוקא תאנים וענבים יחד.
- ב. קרא להזיר דאתי לבבת אחת 1. קיבל ב' נזירות בבת אחת, חייב ב' נזירות נפרדות. 2. בקונם ככר לפעמים חייב שתים על כל אכילה משא"כ בשבועה, ונדחה.

גדף כ רז

- א. הקושיא מטומאת משקין 1. י"ג דברי ר"מ וכן אמר ר"א כדבריו, והגמ' מייתי מהתוספתא ועדיף דמפורש טפי. 2. יש דל"ג, דהגמ' מקשה מסיפא דמתני'.
- ב. בנזירות שמשון אי תניא תניא, א"ל 1. לא ידענא ליישב. 2. תרי תנאי אליבא דר"י.
- ג. לא פריך מדיוקא דמכירין ולא מרישא לסיפא, די"ל בספיקא 1. לקולא, וביהודה לא קראו לתרומת הלשכה תרומה סתם. 2. לחומרא, ולא קראו לחרמי גבוה חרם סתם.

ד. נדר מכל הפירות מפני מה התירו לו מיד 1. שאם יתעכב יבטל עוד. 2. שלא יוכל להתעסק במלאכת שמים.

שאלות לחזרה ושינון

ב. המח' באומר פעמים הריני נזיר והשמועות (4)

דף יט - כ

א. המח' בנדרים בסתמא והמ"ד שמקילים בספיקא (4)

ב. נשים ודרך ארץ (6) הדרן!

פרק שני- ואלו מותרין

דף יד- טו

א. ואלו מותרין בלשונות שנאסר (3)
ב. קונם עיני בשינה היום ואם אישן למחר, המח' והשמועות (3)

דף טז- יח

א. ההשוואה בין דיני נדרים לשבועות (4)

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות
עבודה זרה הוריות
מחודדין בפ"ד
זבחים
מנחות
חולין
בכורות עם הקדמות ומושגים
ערכין-תמורה
כריתות-מעילה
נדה

יבמות
כתובות
נדרים
נזיר סוטה
גיטין
קידושין - עם תורתך שעשועי, סימני הדרן, ותוספתא
בבא קמא
בבא מציעא
בבא בתרא א-ב
סנהדרין א-ב עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המסכתא.

ברכות עם מחודדין בפ"ד.
שבת מהדורה חדשה.
עירובין
פסחים
שקלים ר"ה
יומא
סוכה
ביצה תענית
מגילה-פורים עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
מו"ק חגיגה

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.
קיצור חודים מנוקד ומסודר.
קיצור אלשין רות
קיצור אלשין אסתר
קיצור אלשין איכה בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל
לפרטים תגובות והערות:
yesodot100@gmail.com